

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Annelie Johansson
010-224 14 03
annelie.johansson@lansstyrelsen.se

Miljö- och energidepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss om Vägar till hållbara vattentjänster (SOU 2018:34)

Länsstyrelsen Skåne ställer sig överlag mycket positiv till utredningens förslag, som rimmar väl med länsstyrelsens bedömning och identifierade behov av utveckling inom området. Detta efter flera år av aktivt tillsynsarbete inom lagen om allmänna vattentjänster (nedan kallad LAV).

Länsstyrelsens yttrande hålls medvetet kort mot bakgrund av att miljöskydds-handläggare Lena Blomkvist deltagit i utredningen som expert. Nedan lämnas några synpunkter inför det fortsatta arbetet.

- Länsstyrelsen delar utredarens förslag om att peka ut Havs- och vattenmyndigheten som central tillsynsvägläddande myndighet för kommunernas skyldigheter enligt LAV. Utöver samverkan med Naturvårdsverket, Boverket och Livsmedelsverket bör även ske en samordning med Vattenmyndigheterna som har till uppgift att föreslå, besluta om och följa upp genomförda åtgärder för att uppfylla miljökvalitetsnormerna för vatten. LAV är härvid en viktig fråga för svensk vattenförvaltning.
- Länsstyrelsen avstyrker utredarens förslag på tillägg i 6 § LAV "vid bedömning av behovet av en vattentjänst enligt första stycket ska särskild hänsyn tas till möjligheten att på ett annat sätt uppnå ett motsvarande skydd för människors hälsa och miljön". Länsstyrelsen anser att det snarare bör finnas krav på att kommunen alltid ordna allmänna vattentjänster vid detaljplaneläggning.

När det gäller dagvatten och gemensamhetsanläggningar för spillvatten förekommer att kommuner systematiskt och i stor utsträckning lämnar över ansvaret för vattentjänster på enskilda som saknar kompetens och ibland också rådighet att lösa VA frågorna. Behovet av att kommunerna löser frågorna och tar ansvar behöver snarare skärpas med hänsyn till ökade översvämningar och ett förändrat klimat.

- Länsstyrelsen välkomnar utredarens förslag att det för varje kommun ska finnas en av kommunfullmäktige fastställd plan för hur kommunen långsiktigt ska uppfylla sina skyldigheter att ordna vattentjänster enligt 6 § LAV. Genom formella krav på samråd och utställning av VA-planen ges berörda fastighetsägare möjlighet att avge synpunkter på planen som bör stadfästas i översiktsplanen och uppdateras inom ramen för den regelbundna aktualiseringen av kommunens översiktsplan.
- Länsstyrelsen hade gärna sett att frågan om särtaxa utretts inom ramen för detta uppdrag. Det är viktigt att den separata utredningen inte skjuts på framtiden, då vissa kommuner använder sig av hotet om särtaxa för att undvika att ta sitt ansvar enligt 6 § LAV.
- Länsstyrelsen välkomnar etappmål i miljömålssystemet gällande inventering och åtgärder avseende enskilda avlopp. Etappmål bör även sättas gällande regelbunden kvalitetskontroll av enskilt vatten, inventering av dagvattenutsläpp och dagvattenrening samt utbyggnad av kommunalt VA enligt 6 § LAV.
- Länsstyrelsen välkomnar att arbetet med att utveckla en effektivare tillsyn av små avloppsanläggningar och tillsyn enligt LAV ska ges ökad prioritet på nationell nivå. Härvid är det viktigt att komma ihåg att prioriteringen även måste åtföljas av resurser för tillsyn, tillsynsvägledning, omprövning av avloppsreningsverk etc. Det tillskott om 5 miljoner kr som gavs i budgeten 2018 var välkommet men räcker inte för att uppnå utredarens förslag på effektivare tillsynsarbete.
- Länsstyrelsen finner utredarens förslag om obligatoriskt besiktningskrav på enskilda avlopp som intressant och lägger ökat fokus på avloppsägarens ansvar att utöva egenkontroll på sin VA-anläggning utöver den offentliga tillsynen. Idag förblir många fastighetsägare passiva och avvaktar till dess tillsynsmyndigheten kommer och knackar på. Egenkontrollen/besiktning bör genomföras vart femte år med start fem efter anläggningens färdigställande. Förslaget till miljöstraffavgift för åsidosättande av besiktningskravet är alltför lågt satta. Kravet på egenkontroll/extern besiktning får inte innebära att det svenska systemet med offentlig tillsyn samt en oberoende

och rättssäker myndighetsutövning urholkas. Tillsynsmyndigheterna behöver snarare ökade resurser för att kunna prioritera tillsyn av VA-anläggningar utifrån lokala förutsättningar att uppnå miljöbalkens portalparagraf och allmänna hänsynsregler.

- Länsstyrelsen delar utredarens bedömning av behovet av att uppgifter om enskilda avloppsanläggningar görs tillgängliga i ett nationellt register.
- För att möjliggöra strategiska beslut inom den fysiska planeringen och vattenförvaltningen samt uppnå en effektivare tillsyn anser Länsstyrelsen att tidigare krav på kommunen att löpande inkomma med Kommunfullmäktiges beslut om verksamhetsområde (digitala skikt) bör återföras. Det bör vara ett obligatoriskt krav i 6, 7 eller 11 §§ att kommunens huvudman för VA minst en gång per år inkommer till Länsstyrelsen med uppdaterade skikt för:
 - verksamhetsområden för spillavlopp
 - verksamhetsområden för dagvatten
 - verksamhetsområden för dricksvatten
 - fastigheter anslutna till kommunalt VA med avtal
 - gemensamma avloppsanläggningar förrättade enligt anläggningslagen.
- Länsstyrelsen önskar ett klagörande om tillsynsansvaret enligt 51 § omfattar även punkt 2. i 6 § LAV, dvs om länsstyrelsen har mandat och skyldighet att förelägga kommunen avseende *funktionen* av den allmänna va-anläggningen. Detta med anledning av att kommunen enligt miljöbalken är tillsynsmyndighet över utsläpp av vatten som kan innebära olägenhet för hälsa eller miljö liksom över utsläpp av avloppsvatten och det utan klagörande kan uppstå situationer med dubbelreglering. Länsstyrelsen anser i detta sammanhang att tillsynsansvaret över funktionen av de allmänna va-anläggningar följer av miljöbalken och inte av lagen om allmänna vattentjänster.

Detta yttrande har beslutats av länsöverdirektör Ola Melin och miljödirektör Annelie Johansson, föredragande. I den slutliga handläggningen har även Lena Blomqvist, miljötillsynsenheten och Pär Persson, samhällsplaneringsenheten deltagit.

Ola Melin

Annelie Johansson

Detta beslut har bekräftats digitalt varför det saknar namnunderskrifter.